ELSEVIER

Available online at www.sciencedirect.com

ScienceDirect

journal homepage: <http://www.elsevier.com/locate/kontakt>

Original research article

K dalšímu vývoji počtu časopisů s impakt faktorem v ošetrovatelství**The increased development of the number of journals with impact factors in nursing**Ivan Pfeifer^{*}, Jana Hercová^a^a Národní lékařská knihovna, Oddělení informačních a speciálních služeb, Praha

INFORMACE O ČLÁNKU

Received: 2015-05-25

Accepted: 2015-08-10

Published online: 2015-09-21

Keywords:

Database of JCR (Journal

Citation Reports)

Impact factor

Nursing research

ABSTRACT

The investigation concerning the development of impact journals in the field of nursing for the period 2011–2013 was carried out. This investigation follows a similar survey carried out between 2005 and 2010. In recent years, we can see the growth in the number of journals in the field of nursing, as it was during the previous time period. For the period 2002–2013, the number of newly listed titles grew from 34 to 109 titles. This fact evidences the growing importance of nursing and nursing research in order to permanently increase the quality of patient care at all levels.

At the same time, it offers professionals in this field more options for publishing in the world major periodicals.

SOUHRN

Klíčová slova:

databáze JCR

impakt faktor

ošetrovatelský výzkum

Bylo uskutečněno šetření o vývoji impaktovaných časopisů v oboru ošetrovatelství za období let 2011–2013, které navazuje na obdobné šetření zpracované za roky 2005–2010. Tak jako v předchozím časovém úseku i v posledních letech zaznamenáváme nárůst počtu časopisů v oboru ošetrovatelství. Za období let 2002–2013 se počet nově zařazených titulů rozrostl z 34 až na 109 titulů. Tato skutečnost svědčí o rostoucím významu ošetrovatelství a ošetrovatelského výzkumu pro stále se zvyšující kvalitu péče o pacienty na všech úrovních.

Zároveň nabízí větší možnosti publikování odborným pracovníkům této oblasti ve významných světových periodikách.

© 2015 Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta.

Published by Elsevier Sp. z o. o. All rights reserved.

^{*} **Korespondenční autor:** MUDr. Ivan Pfeifer, CSc., Koží 9, 110 00 Praha 1, Česká republika; e-mail: ivan.pfeifer@seznam.cz
<http://dx.doi.org/10.1016/j.kontakt.2015.08.003>

Úvod

Při našem sledování vývoje počtu impaktovaných časopisů v medicínských oborech jsme opakovaně zjišťovali vysoký nárůst jejich počtu v oboru ošetrovatelství [1, 2]. Informovali jsme o něm postupně v českých a slovenských časopisech, naposledy díky údajům získaným za rok 2010 [1, 3, 4, 5]. V předkládaném sdělení sledujeme další vývoj tohoto ukazatele v následujícím období, za které jsou příslušná data dostupná, a v diskusi je stručně porovnáváme s vývojem v ostatních medicínských oborech.

Metodika a charakteristika souboru

Údaje o počtu časopisů s impakt faktorem z oboru ošetrovatelství (kategorie Nursing) jsme získali z databáze Journal Citation Reports (dále JCR) [6] z obou jejích edicí – Science Edition (dále SE) a Social Science Edition (dále SSE) za roky 2011, 2012 a 2013. Porovnali jsme, která periodika vedená v kategorii Nursing v SSE jsou v této kategorii vedena i v SE a na tomto základě jsme stanovili celkový počet časopisů s impakt faktorem v ošetrovatelství.

V roce 2013 jsme posuzovali, která periodika jsou do databáze JCR zařazována nově a která byla oproti r. 2012 z databáze vyřazena.

Dále jsme zjišťovali rozdíly v absolutních i procentuálních hodnotách v počtu impaktovaných časopisů v ošetrovatelství v období let 2005–2013 a výsledky jsme porovnali se změnami v dalších medicínských oborech.

Výsledky šetření předkládáme rovněž formou seznamu současných impaktovaných periodik v oboru ošetrovatelství (tab. 1) a v tabulce 2, která reflektuje vývoj jejich počtu v kategorii Nursing od jejího ustavení v databázi JCR v roce 2002.

Výsledky

Impaktovaná periodika z oboru ošetrovatelství za r. 2013 jsou uvedena v příloženém seznamu (tab. 1). V uvedeném roce je v kategorii Nursing v SE indexováno 107 a v SSE 105 periodik.

Soubor 109 periodik seznamu je vytvořen z obou edicí databáze JCR – 107 periodik seřazených podle výše IF je ze SE, poslední 2 jsou ze SSE (tato periodika nejsou v SE vedena).

Tabulka 1 – Seznam periodik kategorie Nursing (SE a SSE JCR), r. 2013

Zkratka časopisu	ISSN	Celkem citací	IF	Počet článků
Oncol Nurs Forum	0190-535X	2 751	2,830	51
Worldv Evid-Based Nu	1545-102X	468	2,318	19
Int J Nurs Stud	0020-7489	4 214	2,248	159
Birth-Iss Perinat C	0730-7659	1 744	2,048	39
Int J Ment Health Nu	1445-8330	745	2,009	60
J Hum Lact	0890-3344	1 049	1,977	75
J Pediatr Health Car	0891-5245	651	1,970	53
Cancer Nurs	0162-220X	2 543	1,931	89
Nurs Outlook	0029-6554	821	1,831	46
Eur J Cardiovasc Nur	1474-5151	714	1,828	50
J Tissue Viability	0965-206X	238	1,812	15
J Cardiovasc Nurs	0889-4655	1 172	1,809	64
Eur J Oncol Nurs	1462-3889	1 057	1,794	120
Pain Manag Nurs	1524-9042	483	1,787	64
J Nurs Scholarship	1527-6546	1 334	1,772	47
Eur J Cancer Care	0961-5423	1 692	1,762	89
Midwifery	0266-6138	1 672	1,707	163
Women Birth	1871-5192	277	1,696	64
J Adv Nurs	0309-2402	11 383	1,685	244
Adv Skin Wound Care	1527-7941	813	1,634	42
Am J Crit Care	1062-3264	1 690	1,600	58
J Fam Nurs	1074-8407	435	1,568	20
Nurs Res	0029-6562	3 192	1,500	53
Nur Educ Today	0260-6917	2 503	1,456	261
Western J Nurs Res	0193-9459	1 301	1,375	79
J Nurs Admin	0002-0443	1 715	1,373	103
Aust J Rural Health	1038-5282	801	1,343	59
Biol Res Nurs	1099-8004	554	1,341	53
Heart Lung	0147-9563	1 715	1,320	74
Am J Nurs	0002-936X	1 028	1,319	40

Zkratka časopisu	ISSN	Celkem citací	IF	Počet článků
Aust Crit Care	1036-7314	259	1,265	23
J Clin Nurs	0962-1067	5 831	1,233	354
J Assoc Nurse AIDS C	1055-3290	714	1,228	63
JOGNN-J Obst Gyn Neo	0884-2175	1 626	1,195	80
Res Nurs Health	0160-6891	2 814	1,163	49
J Nurs Manage	0966-0429	1 575	1,142	105
Appl Nurs Res	0897-1897	719	1,139	49
J Emerg Nurs	0099-1767	735	1,131	91
J Nurs Care Qual	1057-3631	602	1,094	44
Nurs Ethics	0969-7330	1 074	1,093	64
Crit Care Nurse	0279-5442	479	1,074	28
Nurs Inq	1320-7881	606	1,046	34
J Spec Pediatr Nurs	1539-0136	335	1,045	32
J Midwifery Wom Heal	1526-9523	1 113	1,039	77
Arch Psychiatr Nurs	0883-9417	693	1,032	42
J Perinat Neonat Nur	0893-2190	450	1,014	31
J Sch Nurs	1059-8405	424	1,011	41
J Wound Ostomy Cont	1071-5754	806	1,000	65
J Psychiatr Ment Hlt	1351-0126	1 589	0,978	110
J Child Health Care	1367-4935	323	0,970	33
J Clin J Oncol Nurs	1092-1095	714	0,945	96
Geriatr Nurs	0197-4572	481	0,922	54
J Pediatr Nurs	0882-5963	1 019	0,916	77
J Neurosci Nurs	0888-0395	573	0,907	50
Clin Nurse Spec	0887-6274	343	0,904	44
Int J Nurs Termin Cl	1541-5147	113	0,895	neuveveno
Public Health Nurs	0737-1209	1 055	0,886	59
J Perianesth Nurs	1089-9472	309	0,885	26
J Prof Nurs	8755-7223	788	0,883	63
J Pediatr Oncol Nurs	1043-4542	614	0,873	36
J Psychosoc Nurs Men	0279-3695	534	0,873	60
Clin Nurs Res	1054-7738	438	0,870	27
J Am Acad Nurse Prac	1041-2972	926	0,868	86
Nurs Crit Care	1362-1017	451	0,868	33
Adv Nurs Sci	0161-9268	841	0,867	33
Rehabil Nurs	0278-4807	447	0,849	33
Nurs Health Sci	1441-0745	620	0,848	73
J Nurs Res	1682-3141	330	0,844	34
Collegian	1322-7696	256	0,843	29
MCN-Am J Matern-Chil	0361-929X	530	0,835	48
J Transcult Nurs	1043-6596	652	0,830	44
CIN-Comput Inform Nu	1538-2931	459	0,812	69
Nephrol Nurs J	1526-744X	333	0,765	27
J Nurs Educ	0148-4834	1 609	0,761	107
Int Nurs Rev	0020-8132	690	0,736	62
Int Emerg Nurs	1755-599x	134	0,721	40
Perspect Psychiatr C	0031-5990	334	0,712	35
Nurs Educ	0363-3624	578	0,667	49
Workplace Health Saf	2165-0799	48	0,661	55
Contemp Nurse	1037-6178	659	0,651	64
J Commun Health Nurs	0737-0016	279	0,650	20
Nurs Philos	1466-7681	259	0,638	26
J Gerontol Nurs	0098-9134	969	0,619	68
AAOHN J	0891-0162	399	0,608	neuveveno
Res Gerontol Nurs	1940-4921	146	0,607	28
Res Theor Nurs Pract	1541-6577	203	0,606	16
Orthop Nurs	0744-6020	399	0,603	29

Zkratka časopisu	ISSN	Celkem citací	IF	Počet článků
J Contin Educ Nurs	0022-0124	620	0,600	68
Nurs Clin N Am	0029-6465	471	0,587	46
Gastroenterol Nurs	1042-895X	286	0,561	33
Int J Nurs Pract	1322-7114	836	0,543	106
Holist Nurs Pract	0887-9311	401	0,524	40
Rev Esc Enferm Usp	0080-6234	747	0,497	182
Jpn J Nurs Sci	1742-7932	63	0,488	27
Nurs Sci Quart	0894-3184	477	0,483	46
J Hosp Palliat Nurs	1522-2179	226	0,476	56
Pflege	1012-5302	93	0,468	28
Crit Care Nurs Clin	0899-5885	267	0,429	40
Asian Nurs Res	1976-1317	71	0,418	29
J Korean Acad Nurs	2005-3673	363	0,359	81
J Addict Nurs	1088-4602	122	0,340	26
Int J Nurs Knowl	2047-3087	8	0,286	26
Acta Paul Enferm	0103-2100	379	0,267	90
Aust J Adv Nurs	0813-0531	396	0,236	26
Aquichan	1657-5997	24	0,175	24
Bariat Nurs Surg Pat	1557-1459	44	0,130	neuvedeno
Assist Inferm Ric	1592-5986	17	0,060	neuvedeno
Scand J Caring Sci (jen SSE)	0283-9318	1 710	1,162	119
Nurs Hist Rev (jen SSE)	1062-8061	30	0,143	6

Od r. 2005 se počet periodik s IF v ošetrovatelství zvýšil ze 34 na 109, tedy o 76 periodik, což v procentuálním vyjádření představuje zvýšení o 220,6 %.

V obou edicích JCR došlo v roce 2013 oproti roku 2012 k sedmi změnám – byla zařazena čtyři nová periodika (Int

Emerg Nurs, Nephrology Nurs J, Nurs Sci Quart a Woman Birth) a naopak byla tři periodika vyřazena (Int J Urol Nurs, Rev Lat Amer Entferm a Texto Contexto Entferm).

Vývoj počtu periodik v ošetrovatelství v letech 2002–2013 je uveden v tab. 2.

Tabulka 2 – Počty periodik v oboru ošetrovatelství za roky 2002–2013, v SE a celkově za SE a SSE

Rok	2002	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
SE	32	32	36	46	62	72	89	99	106	107
SE + SSE	34	34	38	48	64	74	91	101	108	109

Diskuse

Předkládané výsledky dokládají, že od našich posledních šetření [1, 3], zahrnujících výsledky z let 2009, resp. 2010, se počet časopisů s IF v oboru ošetrovatelství dále zvýšil. Navýšení v letech 2011–13 již nedosahuje nárůstu jako v letech 2007–10 a za rok 2013 je (kromě období let 2002–05) v našem šetření v tomto oboru nejmenší, což však plně koresponduje se změnami, ke kterým došlo v medicínských oborech obecně. Poprvé za dobu našeho sledování od roku 2005 jsme totiž v roce 2013 mohli proti roku předchozímu konstatovat zpravidla jen velmi malé zvýšení počtu impaktovaných periodik u 28 z 64 medicínských kategorií, zatímco u 36 k němu nedošlo. Počet periodik v těchto kategoriích buď zůstal beze změny (u 13), nebo (u 23 kategorií) došlo k jejich poklesu. Poprvé jsme tak mohli zaznamenat i pokles jejich celkového počtu oproti roku předcházejícímu [7]. Zda se jedná o záměr vydavatele databáze JCR spojený se zvýšenou kontrolou časopisů, ukáže zřejmě nejbližší období.

Nesporným faktem ovšem zůstává, že v souhrnném pohledu nárůst počtu impaktovaných periodik v ošetrovatelství je v medicínských oborech výjimečný (od roku 2005 o 75 periodik) a z hlediska procentuálního zvýšení (o 220,6 %) je pak mezi nimi v rámci SE zdaleka nejvyšší [7]. Počtem 107 periodik převyšuje přes svou poměrně kratší historii již nyní takové obory, jako jsou např. porodnictví a gynekologie (78), zubní lékařství (82), fyziologie (81), ortopedie (67) a řada dalších, a z tohoto hlediska se řadí mezi 19 z 64 medicínských kategorií, u kterých je indexováno více než 100 periodik.

Porovnání periodik kategorie Nursing v obou edicích databáze JCR po celou dobu sledování ukazuje, že jsou v nich v naprosto převažující míře vedena periodika stejná a že se liší jen o několik periodik, která byla vedena jen v SE, a na druhé straně o dvě periodika, která byla a jsou vedena jen v SSE (Scand J Car Sci, Nurs Hist Rev). Tím se kategorie Nursing značně liší od jiných, které jsou také pod stejným názvem vedeny v obou edicích databáze JCR, např. Public Environmental and Occupational Health a ještě více

od kategorií, u kterých je v SE sledována jejich medicínská aplikace v SSE i z širších hledisek (Med Ethics × Ethics, Med Inform × Inform nebo Psychology × 10 podoborů Psychology) a kde se jedná již o velmi se lišící soubory periodik [8, 9, 10, 11].

Hodnoty mediánu impakt faktoru (MIF) kategorie Nursing sice jednoznačně vykazují trend jejich postupného zvyšování, zůstávají však nadále relativně nízké a spolu s kategoriemi Trop Med a Veter Sci zůstávají těsně pod hodnotou 1,00. Podílí se na tom jistě právě vysoký nárůst nově zařazovaných periodik, která zpravidla ve všech medicínských oborech mají IF nízký, dále poměrně krátká existence této kategorie a sledování citovanosti v jejím rámci a v neposlední řadě to souvisí s diskutovanou otázkou srovnatelnosti medicínských oborů z tohoto hlediska.

Zařazení nové kategorie do souboru medicínských kategorií v databázi JCR je v posledních letech záležitostí již velice řídkou a spolu s růstem počtu indexovaných periodik svědčí o významu, který je výzkumu v ošetrovatelství přikládán. (Po roce 2002, kdy došlo k zařazení kategorie Nursing, byla nově ustanovena již jen jedna další kategorie, a to v roce 2010 Prim Health Care [12].)

K významu ošetrovatelského výzkumu se u nás vyjádřili v časopiseckých sděleních i v monografiích přední představitelé tohoto oboru. V souvislosti se vzděláváním sester to byli např. Pacovský s Juráskovou a Misconiová v roce 2005 [13, 14], dále pak např. Farkašová, Bártlová, Tóthová a Sadílek [15, 16]. Vesměs se shodují na jeho potřebnosti a na jeho očekávaném přínosu.

Zvyšující se počet impaktovaných periodik v ošetrovatelství je pozitivním ukazatelem pro tento obor a současně i pro řešitele výzkumných projektů, kterým se rozšiřují možnosti publikovat své výsledky v prestižních časopisech s IF, jež směřují k naplňování zdravotních a sociálních potřeb lidí.

Závěr

Naše šetření prokázalo, že počet periodik s impakt faktorem v ošetrovatelství nadále stoupá. V diskusi jsme mohli poukázat, že za dobu našeho sledování od roku 2005 převyšuje nárůst počtu impaktovaných periodik v ošetrovatelství jejich zvyšování v naprosté většině ostatních medicínských oborů a z procentuálního hlediska je zdaleka nejvyšší. Ustavení kategorie Nursing v rámci databáze JCR a stále se zvyšující počet periodik, zařazených do této kategorie, svědčí o významu, který je výzkumu v ošetrovatelství přikládán.

Konflikt zájmu

Autoři prohlašují, že si nejsou vědomi žádného konfliktu zájmu týkajícího se uvedeného příspěvku.

LITERATURA

- [1] Pfeifer I, Bártlová S, Hercová J. Současné impaktované a uznané domácí recenzované časopisy v ošetrovatelství. Konference Medsoft. Roztoky u Prahy, 20.–21. 3. 2012. In: Medsoft, Praha: Dům techniky ČSTV 2012;243–9.
- [2] Pfeifer I, Hercová J. Časopisy s impakt faktorem v medicíně. Lék Knih 2011;16(3–4). [online] [cit. 2015-05-22]. Dostupné z: <http://www.nlk.cz/publikace-nlk/lekarska-knihovna/2011/2011-c.3-4/casopisy-s-impakt-faktorem-v-medicine>
- [3] Bártlová S, Pfeifer I, Hercová J. Impaktované a domácí recenzované časopisy v ošetrovatelství. Kontakt 2011;13(4):389–95.
- [4] Bártlová S, Pfeifer I, Hercová J. Ošetrovatelský výzkum a současné možnosti publikování jeho výsledků. Prakt Lék 2011;91(7):412–16.
- [5] Pfeifer I, Bártlová S, Hercová J. K vývoji počtu impaktovaných časopisů v ošetrovatelství. Ošetrov Porod Asist 2012;10(Suppl. 1):XI–XII.
- [6] Journal Citation Reports. Online database. Thomson Reuters.
- [7] Pfeifer I, Hercová J. K dalšímu vývoji počtu periodik s impakt faktorem v medicínských oborech. Lék Knih [online] 2015; v tisku.
- [8] Kotrlová J, Pfeifer I, Struk P. Impaktované časopisy v etice a medicínské etice. Ikaros 2013;17(6). [online] [cit. 2014-06-23]. Dostupné z: <http://ikaros.cz/impaktovane-casopisy-v-etice-a-medicinske-etice>
- [9] Pfeifer I, Hercová J. Impaktované a domácí neimpaktované časopisy v hygieně a blízkých oborech preventivní medicíny. Lék Knih 2013;18(1–2). [online] [cit. 2015-05-22]. Dostupné z: <http://www.nlk.cz/publikace-nlk/lekarska-knihovna/2013/2013-1-2/impaktovane-a-domaci-neimpaktovane-recenzovane-casopisy-v-hygieny-a-blizkych-oborech-preventivni-mediciny>
- [10] Pfeifer I, Hercová J, Zeman M, Struk P. Impaktované časopisy a domácí informační zdroje v medicínské informatice. Lék Knih 2012;17(3–4). [online] [cit. 2015-05-22]. Dostupné z: <http://www.nlk.cz/publikace-nlk/lekarska-knihovna/2012/2012-3-4/impaktovane-casopisy-a-domaci-informacni-zdroje-v-medicinske-informatice>
- [11] Pfeifer I, Kotrlová J. Impaktovaná periodika v oboru psychologie. Ikaros 2012;16(6). [online] [cit. 2015-05-22]. Dostupné z: <http://ikaros.cz/impaktovana-periodika-v-oboru-psychologie>
- [12] Hercová J, Pfeifer I, Seifert B, Struk P. Primární zdravotní péče novou kategorií impaktovaných časopisů databáze Journal Citation Reports. Prakt Lék 2012;92(6):356–8.
- [13] Misconiová B. K článku autorů V. Pacovského a D. Juráskové „Potřebujeme (také) vysokoškolsky vzdělané sestry?“. komentář [ke článku ze str. 497–8]. Čas Lék čes 2005;144(7):499–500.
- [14] Pacovský V, Jurásková D. Potřebujeme (také) vzdělané sestry? Vztah lékařů a sester v nových právních normách. Čas Lék čes 2005;144(7):497–8.
- [15] Bártlová S, Sadílek P, Tóthová V. Výzkum a ošetrovatelství. Brno: NCONZO; 2008, 185 s.
- [16] Farkašová D. Výzkum v ošetrovatelství. Martin: Osveta; 2006, 87 s.